

2010 m. gegužės 14 d.

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Nr. 18 (896)

LLKS atkūrimo 20-mečio paminėjimas

Panėvėžyje iškilmingai paminėti Lietuvos laisvės kovos sajūdžio (LLKS) atkūrimo 20-metis ir ilgamečio LLKS Prezidiumo pirmininko dim. plk. Jono Čeponio 85 jubiliejus.

Sv. Mišias Kristaus Karaliaus katedroje koncelebravo prelatas B. Antanaitis ir mons. L. Vaičiulionis. Sv. Mišiose ir vėliau renginyje Velžio bendruomenės namiuose dalyvavo

gausus būrys valstybės paragūnų ir svečių: LR krašto apsaugos ministrė R. Juknevičienė, LR kariuomenės sausumos pajėgų vadas plk. A. Plieskis, KPAT vado pavaduotojas plk. A. Dudavičius, KASP Panėvėžio apygardos plk. ltn. R. Leikus, LSS Panėvėžio 5-osios rinktinės vadas ats. plk. ltn. V. Petkevičius,

LŠS jaunųjų šaulių vadas M. Nefas, atkurtų LLKS apygardų ir štabovadai, partizanai, Seimo narys P. Luomanas, LPKTS pirmininkas dim. kpt. A. Lukša, LPKTS tarybos narys dr. P. Jakučionis, LPKTS Panėvėžio filialo pirmininkas V. Blažys, Panėvėžio miesto meras V. Satkevičius ir tarybos nariai, kiti svečiai.

(keliamas į 2 psl.)

Lietuvos laisvės kovos sajūdžio atkūrimo 20-mečio minėjimo dalyviai

Didžiausias autoritetas – tėvas

„Jei neskambėtų balsas tyroose, pasaulis būtų dykuma“, – raše lietuvių dramaturgas Juozas Grušas apie Don Kichotą. Iš tiesų žemė būtų niūri, pilka, jeigu joje nebūtu žmonių, iš minios išsiskiriantių savo apranga, elgesiu, mąstymu, pomégiais...

Vienas iš tokų don kichotų, keistuolių, mano manymu, yra Gintautas KAZLAUSKAS – buvęs tremtinys, Druskininkų Rezistencijos ir tremties muziejaus neetatinis direktorius. Tiesa, tik pažvelgus į šį pagyvenusį žmogų, niekada nepasakytum, kad jis kitoks, bet... Jau daugiau nei dešimt metų (muziejus buvo įkurtas 1996 m.) šis vyriškis yra minėto muziejaus direktorių, dirba negalvdamas apie atlygi... Jo galvoje kirba tūkstančiai sumanyti... Nors muziejų padėjo įkurti Druskininkų miesto savivaldybė, buvo gauta paramos iš Vyriausybės, siek tiek įrangos buvo padovanota, tačiau daug darbo atlikta rankomis: patys buvę tremtiniai dažnai sienas, kū-

Ylakiai 1938 metais. Gintautas Kazlauskas prie tėvo Antano Kazlausko sukurto paminklo Jonui Basanavičiui atminti

1946 metų balandžio 19-osios partizanų saskrydžio vieta. Moksleivių apdovanojimai ir padėkos už bendradarbiavimą. 2009 metai

rė bei montavo pirmuosius stendus. Beje, muziejui išlaidyti neužtenka pinigų, gaujamų iš savivaldybės, todėl vadovas turi suktis kaip išgaliédamas: ieškoti rémėjų, savanorių organizatorų bei dalyvių. Sutvarkę muziejų, nuspindė, kad reikia atstatyti aplink Druskininkus buvusių partizanų slėptuves. Pasitelkęs bendraminčius, 1997-aisiais ėmësi darbo... Pirmiausia atstatė bunkerį, buvusį ant Ratnyčios krančio tarp Jaskonių ir Kermušios kaimų, vėliau – Virširodukyje, parengė pirmajį Lietuvoje turinių maršrutą „Partizanų takais“. Druskininkuose, ant Nemuno kranto, netoli senųjų gydyklų, atsirado kuklus paminklas partizanui Juozui Karnauškui-Nemuneliui...

Gintautui Kazlauskui rūpi, kad ir jaunoji karata nebūtų abejinga mūsų tautos praeicių. Pasitarės su mokyklų vadovais, istorijos mokytojais, nuspindė, kad kai kurias istorijos pamokas galima vesti muziejuje.

(keliamas į 4 psl.)

Taiką garantuoja kūrybiškos pastangos

Roberto Sumano deklaracijai – 60 metų

Skaudžiai lemtinges okupantu pasikeitimai

Kai kuriuose spaudos leidiniuose buvo pasirodė skelbimai, kviečiantys į minėjimą ar kitokius renginius, skirtus „Pergalės prieš fašizmą Didžiajame Tėvynės kare 55 metų sukončiai“ paminėti. Sovietmečiu gegužės 9-oji buvo minima iškilminguose susirinkimuose, buvo sakomas sveikinimo kalbos ir apdovanojami karo dalyviai bei kiti sovietų valdžiai nusipelnę žmonės.

Tačiau Vakarų Europos valstybėse Pergalės Antrajame pasaulyje kare diena minima gegužės 8-ąją, kai buvo pasirašytas Vokietijos kapituliacijos aktas. Ryty fronte kovota ne prieš italų fašistus, o prieš vokiečių tautinius socialistus. Lietuvai tai nebuvo „Didysis Tėvynės karas“, o tik okupantų pasikeitimas. Prisiminkime to meto populiarą dainelę: „Viens raudonas kaip šetonas, kitas rudas kaip šuva.“

Stalino ir Hitlerio slaptu 1939 m. suokalbiu buvo numatyta užpulti, nukariauti ir pasidalinti Lenkiją. Taip ir įvyko. Kitąmet pagal tą patį suokalbi trys nepriklausomos Baltijos valstybės: Lietuva, Latvija ir Estija, buvo užimtos be pasipriešinimo. Tik viena Suomija, nesutikusi su tokia lemtimi, ryžtingai pasipriešino ir praradusi dalį savo žemių apgynė valstybės nepriklausomybę.

Vadinti įvykius tikraisiais vardais

Pavergtujų šalių gyventojams Rusija nebuvo tėvynė ir negalėjo tokia būti. Kita vertus, gyrimasis pergale prieš fašizmą neatitinka tikrovės. Laikas daiktus ir įvykius vadinti tikraisiais vardais. Rusų sovietinis komunistinis režimas grūmėsi su vokiečių nacionalsocialistų režimu, bet ne su italų fašistais. Išišaknijusi klaida gali būti šitaip paaiškinta: Maskvai labai rūpėjo išlaikyti sovietinio socializmo vartosenos monopolij. Todėl buvo vengiama kalbėti apie du socializmo variantus: rusų sovietinį socializmą ir

nacių – nacionalinį socializmą, tuo labiau parodysti, kad jie grumiasi tarpusavyje. Todėl vokiečių tautinius socialistus buvo pradėta vadinti fašistais.

Nepriklausomų valstybių sandraugos (NVS) šalyse Rusijoje, Abchazijoje, Azerbaidžane, Arménijoje, Baltarusijoje, Kazachstane, Kirgizijoje, Moldovoje, Uzbekistane švenčiamama Pergalės prieš fašizmą diena, nors su italų fašistais Ryty fronte nekovota. Tiesą pasakius, nedidelis italų kariuomenės dalinys kurį laiką kovojo vokiečių pusėje.

Lietuva pirmoji nusimetė okupacijos junga

Vadinamajai Sovietų sąjungai, iš tiesų – imperinei Rusijai, bankrutavus, trys Baltijos šalys, Lietuva, Latvija ir Estija, nedelsdamos atkūrė Stalino–Hitlerio suokalbiu 1940 metais panaikintą valstybingumą. Mat tauta, atgavusi laisvę ir sukūrusi savo valstybę, to niekada nepamiršta. Istorijoje nėra žinoma faktų, kurie bylotų apie tautos savanorišką atsisakymą laisvo gyvenimo ir valstybingumo. Atvirkšciai, pavergta tauta stengiasi svetimosių gėgos sutryptą laisvę atgauti ir savarankiškai tvarkytis savo valstybėje. Beje, visos trys šalys ryžtingai pasirinko euro–pinés integracijos kelią, ir, ne ką trukus, tapo NATO ir Europos Sąjungos narėmis. Priimygtiniai Kremliaus reikalavimai tartis dėl „išstojimo iš Sovietų sąjungos“ buvo motyvuoti atmeti. Juk okupacija – tai ne išstojimas.

Stabilumas pasiekiamas bendromis pastangomis

Kremliaus mėginimai ne ginklo jėga, o taikiomis prie-monėmis kaip nors išsaugoti griūvančią sovietinę imperiją nėra veiksmingi. Paskelbtoji Nepriklausomų valstybių sandrauga (Sodružestvo nezavimyčių gosudarstv – NVS, – rus.) siejo 10 buvusių sovietinių respublikų.

(keliamas į 2 psl.)

LLKS atkūrimo 20-mečio paminėjimas

(atkelta iš 1 psl.)

Renginio pradžią paskelbė G. Jučiūrienė ir dim. mjr. V. Balsys. LPKTS Panevėžio miesto choras „Likimai“ (vadovė G. Baltušienė) pagiedojė Partizanų himną, buvo įneštos vėliavos. Jono Čeponio vaikaitis Aistis Čeponis

mo 20-metis“ – štabo viršininkas dim. mjr. V. Balsys; „LLKS veiklos istorinis įvertinimas“ – buvęs partizanas, krašto apsaugos viceministras E. Simanaitis; „Krašto apsauga ir jos problemos šiandieninėje Lietuvoje“ – KPAT viršininko pava-

paminėjimas

kryžių žuvusiesiems atminti, kasmet vis daugiau jaunimo žygiuoja Partizanų takais.

Dėl buvusių sovietų vadų ilgalaičės partizanų netolerancijos tik 2002 metais pirmą kartą Lietuvos partizanai susitiko su būsimaisiais karininkais Lietuvos karo akademijoje. Daug šiltų žodžių buvo skirta jubiliatui Jonui Čeponiui – buvusiam Tauro apygardos štabo ir Birutės rinktinės kariui, atliekant užduotį kulkos sužeistam prie Vytauto Didžiojo Karo muziejaus sodelio Kaune. Salėje išsirikiavo ilga eilė sveikinančiu. Ypatinė išspūdži padarė gausi Čeponių šeima –

sūnūs, dukterys su vaikais. LLKS štabo kariai jubiliatui prisiminimui įteikė šautuvą.

Dar ilgai skambėjo bendros choro ir šventės dalyvių partizaniškos dainos.

Stasys DOVYDAITIS
Autorius nuotraukos

LLKS prezidiumo pirmininką Joną Čeponį 85-ojo jubiliejaus proga sveikina LPKTS pirmininkas Antanas Lukša ir LPKTS tarybos narys dr. Povilas Jakučionis

padeklamavo tremtinės Dianos Glemžaitės „Mes mokėsim numirti“. Tylos minute pagerbtini žuvusieji, gynę tėvynę ir Sibiro toliuose.

Sveikinimo žodį tarė LR krašto apsaugos ministrė R. Juknevičienė. Pranešimus skaitė: „LLKS atkūri-

duotojas plk. A. Dudavičius, „LLKS prezidiumo pirmininkui dim. plk. Jonui Čeponiui – 85 metai“ – LPKTS Panevėžio filialo pirmininkas A. Blažys.

Pranešimuose pažymėta, kad bendromis pastangomis pastatyta daug paminklų ir

drai vyriausiajai valdybai, kuri vadovautų organizacijai, atvirai kitoms Europos šalims. Bendra anglies ir plieno gamyba turėtų greitai užtikrinti galimybę kurti bendrus ekonominės raidos pamatus – pirmąjį Europos federacijos etapą – ir pakeisti regioną, kurie ilgalaiką gamino karinę amuniciją ir dažniausiai tapdavo karų aukomis, likimą.

Taip įtvirtinus gamybos savitarpio priklausomybę būtų aišku, kad joks karas tarp Prancūzijos ir Vokietijos ne tik neįsivaizduojamas, bet ir materialiai neįmanomas. (...)

Sukūrus šį galingą gamybos objektą, atvirą visoms norinčioms prisidėti valstybėms, visos valstybės narės būtų vienodomis sąlygomis aprūpinotos pagrindiniai pramonės produkcijos elementais, ir taip būtų sukurtas tikras jų ekonominės sajungos pamatas. (...)

Ministro R. Šumano įžvalga stebina. Lietuvos ir kitų valstybių patirtis bei narystė tarptautinėse Europos ir Transatlantinėse organizacijose tai patvirtina ir džiugina. Edmundas SIMANAITIS

Žvilgsnis į istorijos konkursą „Tautinės savimonės pasireiškimas antros sovietinės okupacijos metais“

Lietuvos Sąjūdžio Kauno švietimo sekcijos, Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio bei miesto švietimo ir ugdymo skyriaus iniciatyva pastaraisiais metais miesto bendrojo lavinimo mokyklose buvo surengti trys istorijos konkursai: 2008 metų balandžio mėnesio 29 dieną – Lietuvos Sąjūdžio dvidešimtmečio proga, 2009 metų spalio 20 dieną Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio jubiliejiniams metams paminėti ir šiu metų kovo 23 dieną įvyko istorijos konkursas „Tautinės savimonės pasireiškimas antrosios sovietinės okupacijos metais“, skirtas Padėkos Dievui už laisvę – Lietuvos Neprikalaujomybės atkūrimo 20-mečiui paminėti.

Pirmajame konkurse dalyvavo 53 mokiniai iš 30 bendrojo lavinimo mokyklų, antrame konkurse dalyvavo 61 mokinys iš 36 mokyklų, šiu metų – trečiame konkurse dalyvavo 40 mokiniai iš 21 vidurinės mokyklos ir 18 gimnazistų iš devynių gimnazijų.

Malonu pažymeti, kad šiuose konkursuose visada aktyviai dalyvavo Kauno Stasio Lozoraičio, Martyno Mažvydo, Sargėnų, Juozo Urbšio, Jono ir Petro Vileišių vidurinių mokyklų, Kauko „Saulės“, „Aušros“, „Santaros“, Maironio ir Vytauto Didžiojo universiteto „Rasos“ gimnazijų moksleiviai.

Konkursas įvyko krikščioniškas tautines renginių organizavimo tradicijas turinčioje Stasio Lozoraičio vidurinėje mokykloje. Dauguma mokiniai žinojo Lietuvos Atkuriamojo Seimo – buvusios Aukščiausiosios Tarybos Pirmininko Vytauto Landsbergio pavadę, tačiau gaila, kad didesnė pusė konkurso dalyvių ją nemokejo teisingai parašyti. Tik penki mokiniai – Eglė Tamulytė, Aira Bekertė iš Jono Jablonskio gimnazijos, Marius Matijošaitis, Naglis Mėlinis iš „Saulės“ gimnazijos ir Roberta Diglytė iš Kovno 11-tosios vidurinės mokyklos pilnai žinojo legendinės pogrindinės spaustuvės įkūrėjų – Vytauto Andziulio

ir Juozo Bacevičiaus, pavares. Simo Kudirkos, įveikusio sovietinę „geležinę uždangą“, drąsą ir ryžtą žinojo Erika Žukauskaitė iš Stasio Lozoraičio vidurinės mokyklos, Egidija Puidaitė iš „Aušros“ gimnazijos ir Ričardas Jaramičius iš Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazijos. Tikslu šiu metų jubiliejinių pavadinių įvardijo taip pat tik keli mokiniai – Dovilė Lapinskaitė iš „Varpo“ gimnazijos, Ričardas Jaramičius iš Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazijos, Naglis Mėlinis iš „Saulės“ gimnazijos, Edvinas Kurauskas iš Martyno Mažvydo vidurinės mokyklos.

Ne visi mokiniai žinojo ir įžymaus dvasinio kovotojo dėl Bažnyčios ir Lietuvos laisvės – monsinjoro Alfonso Svarinsko pavardę, jo įsteigtą Didžiosios Kovos apygardos parką. Ne vietoje buvo įrašoma atsiųsto iš Maskvos prižiūrėtojo – kompartijos šulo M. Suslovovo, mėgdavusio kartoti – Lietuva bus, bet tik be lietuvių, – pavardė. Taip pat buvo maišomas monsinjoro Alfonso Svarinsko, Algirdo Brazausko ir Kazimiro Pruskieneš pavardės, jų nuveikti darbai. Ne visi mokiniai įvardijo ir legendinės Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos paskirtį ir jos redaktorių.

Susumavus konkurso rezultatus, pirmosios vienos laimėtojų tapo Kauno „Saulės“ gimnazijos 2 klasės gimnazistas Naglis Mėlinis, surinkęs 67 taškus iš 76 galimų. Jį konkursui parengė vyr. mokytojas Remigijus Danielius. Antrosios vienos laimėtojų tapo Juozo Urbšio katalikiškosios vidurinės mokyklos 10 b klasės mokinys Andrius Veršinskas, dviem taškais atsilikęs nuo nugalėtojo. Jį rengė mokytoja metodininkė Virginija Mikutavičiutė. Tik vienu tašku atsilikusi nuo antrosios vienos laimėtojo trečiąją vietą laimėjo – Kauno Tado Ivanausko vidurinės mokyklos 10 a klasės mokinė Miglė Promoskalytė. Jos mokytoja metodininkė Birutė Čieginė.

(keliamas i 3 psl.)

Taiką garantuoja kūrybiškos pastangos

(atkelta iš 1 psl.)

Tačiau po karinio konflikto su Rusija Pietų Osetijoje, 2009 m. rugpjūtį Gruzija pasitraukė iš NVS. Šios šalies parlamentas vienbalsiai pritarė tokiam sprendimui.

Ukraina dar neratifikavo NVS įstatytą, todėl teisiškai ji nėra organizacijos narė. Jei Ukraina ištotų iš Europos Sąjungos ar NATO, tai būtų svarus stabilumo veiksnyse ne tik regione, bet ir visoje Europoje. Turkmenistanas 2005 m. nutraukė narystę NVS ir liko Sandaugos nariu. Mongolijs dalyvauja Sandaugos struktūrose kaip valstybės stebejoja.

Europos negalima suvienyti vienu mostu

Dar vienas itin svarbus įvykis – Prancūzijos užsienio reikalų ministro Roberto Šumano deklaracija, paskelbta prieš 60 metus – 1950 metų gegužės 9 dieną.

„Taika pasaulyje negali būti garantuota be kūrybiškų pastangų, atsveriančių ją gresiančius pavoju. Organizuotos ir aktyvios Europos indėlis į civilizaciją yra būtinės norint išlaikyti taikius santykius. (...) Europos negalima sukurti vienu mostu arba pagal vienintelį planą. Ji bus sukurta pasiekus konkretių laimėjimų, kurie pirmiausiai sudarys sąlygas atsirasti tikram solidarumui. Norint suartinti Europos tautas, reikia panaikinti nuo amžių tarp Prancūzijos ir Vokietijos egzistuojančias priešybes. Kad ir kokie būtų veiksmai, visų pirmajie turi būti susiję su šiomis dvemis valstybėmis. (...)"

Karas bus neįmanomas, kai rasis atskirų valstybių bendriją

Prancūzijos vyriausybė pasiūlė „visą Prancūzijos ir Vokietijos anglies ir plieno pramonę pavesti valdyti ben-

Žvilgsnis į istorijos konkursą „Tautinės savimonės pasireiškimas antros sovietinės okupacijos metais“

(atkelta iš 2 psl.)

Visame konkurse ir jo atskirose dalyse taip pat gerai pasirodė Kauno Kovo 11-osios mokyklos mokinė Roberta Diglytė, Kauno „Santa-Ros“ gimnazijos 2 klasės gimnazistas Aurimas Margiris Grinys, Jono Jablonskio gimnazijos 2 klasės gimnazistės Eglė Tamulytė ir Aira Beke-rytė, Kauno „Ažuolo“ katalikiškos vidurinės mokyklos mokiniai Ignas Radžiūnas ir Roberta Sadauskaitė, Kauno Martyno Mažvydo vidurinės mokyklos mokinys Edvinas Kurauskas, Kauno „Saulės“ gimnazijos gimnazistas Marius Matijošaitis, Kauno „Aušros“ gimnazijos gimnazistė Miglė Motiejūnaitė, Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazijos gimnazistai Ričardas Jaramičius ir Lukas Končius, Stasio Lozoraičio vidurinės mokyklos mokinės Erika Žukauskaitė ir Viktorija Dirvelytė, „Varpo“ gimnazijos gimnazistė Dovilė Lapinskaite, „Pilėnų“ vidurinės mokyklos mokinės Ieva Dapkevičiūtė ir Rasa Vaitiekūnaitė, Kazio Griniaus vidurinės mokyklos mokinė Santa Navickaitė, VDU „Rasos“ gimnazijos gimnazistė Elvita Siberikovaitė.

Be jau minėtų mokytojų, atsakingai rengusių savo mokinius konkursui, dar pažymetini mokytojai Renata Gimžūnienė, Daiva Noreikaitė, Gražina Stonienė, Ni-jolė Adomienė, Aurelija Gasiūnaitė, Vaida Godaitė, Irma Sarkanaidė, Juozas Blaužiūnas, Svetlana Trum-pickienė, Aušra Krasauski-nė, Zita Čerškuvienė, Rita Akelaitytė, kurių mokiniai užėmė prizines vietas.

Konkurse nemažai mokiniai teisingai atsakė į pateiktus klausimus, parodė teigiamą supratimą į tautinės savimonės pasireiškimą sovietinės okupacijos metais. Antravers-tus, konkurso duomenys atskleidė nemažai esamų ir dar neišnaudotų vidinių patriotinio pilietinio ugdymo rezervų, juos susiejo su naujosios Lietuvos istorijos mokymu.

Dėkojame visiems konkurso dalyviams – mokiniams ir mokytojams, organizacijoms ir vertinimo komisijos na-riams – Kauno Stasio Lozo-

raičio vidurinės mokyklos direktorei Klavdijai Kovalenkinai, jos pavaduotojai Vidai Sinkuvienei, istorijos mokytojai metodininkai Silvai Poškuvienei, istorijos vyr. mokytojai Svetlanai Trumpickienei, Juozo Urbšio katalikiškos vidurinės mokyklos istorijos mokytojai metodininkai Vinantai Gulbinienei, istorijos vyr. mokytojai Ilonai Sirvydienei, Kauno tremties ir rezistencijos muziejaus vedėjui Dariui Juodžiui, Kauno „Saulės“ gimnazijos vyr. mokytojui Remigijui Danieliui, Lietuvos Sąjūdžio Kauno tarybos narei Genei Grėbliauskienei, Kauno „Ažuolo“ katalikiškos vidurinės mokyklos istorijos vyr. mokytojoms Vaidai Godaitei ir Audronei Bakūnaitei, „Nemuno“ vidurinės mokyklos istorijos mokytojai metodininkai Raimondai Martinse-vienei, „Varpo“ gimnazijos istorijos mokytojai metodininkai Aurelijai Gasiūnaitė, Tado Ivanausko vidurinės mokyklos istorijos mokytojai metodininkai Birutei Ciegienei, Juozo Grušo vidurinės mokyklos istorijos mokytojai metodininkai Eugenijai Pašauskienei, Vilijampolės vidurinės mokyklos istorijos mokytojai metodininkai Riti Burneikaitei, miesto Švietimo ir ugdymo skyriaus vyr. specialistei Ritai Rasikienei, taip pat ir Kauno muziejaus direktorei Irenai Petraitienei už suteiktą galimybę šioje sakralinėje aplinkoje, kuri susijusi su mūsų tautos švietėjo vyskupo Motiejaus Valančiaus, antrojo Lietuvos kardinolo Vincento Sladkevičiaus vardais, pabūti ir surengti mūsų istorijos konkurso aptarimo šventę.

Per dvasinę ir materialinę kultūrą, kalbą, istoriją mes visi turime šaknimis įaugti į savają žemę, nešti vienas kitam jos meilės spin-dulius. Pasitenkime, anot poeto Bernardo Brazdžionio, supilti savyje gyvosios Lietuvos pylimą iš mūsų protų ir gyvų širdžių.

Zigmas
TAMAKAUSKAS,
istorijos mokytojas
metodininkas,
konkurso vertinimo
komisijos pirmininkas

Gegužės 9-oji ir šiandieninė kairiųjų politika

Dominuojančiai Tėvynės sajungos – krikščionių demokratų partijos valdžiai pastaraisiais metais teko sunkus išbandymas. Tuo tarpu, kai A.Kubiliaus Vyriausybė atiduoda visas jėgas, kad būtų suvaldyta ekonominė krizė, igyvendintos esminės valstybės valdymo struktūrinės permainos bei suvaldyta korumpuota nomenklatura, įsigalėjusi socialdemokratų vadovavimo metais, nenuostabu, kad TS-LKD ir jos lyderių reitingai krenta. Mat reikia priimti nepopuliarius sprendimus, o žmonės – nepatenkinti. Maža to, kairiosios jėgos, naudamosi proga, kad TS-LKD rimtai dirba, gali sau ramiai burti kairiųjų pažiūrų rinkėjus. Tuo tikslu išnaudojamos visos geresnės progos.

Tokia proga pasitaikė kaip tik šią gegužės 9-ąją, kai Maskva šventė pergalės dieną prieš nacistinę Vokietiją. Nė viena partija neprisirinko tiek politinių dividendų, kiek Rusų sąjunga, išsikovojuusi karoveteranų paradą sostinės gatvėmis. Iš telereportažų buvo matyti, kad šiame parade žygavo ne tik veteranai, bet ištisos rusakalbių ir jiems prijaučiančiuų šeimos. Akiavazdu, kad per artėjančius savivaldos rinkimus Rusų sąjunga mieste garantuotai gaus ne vieną mandatą: taip pamalonintas elektoratas tikrai „neostanietsa v dolgu“.

Turbūt supratę, kaip išlošė Rusų sąjunga, gegužės 9-osios proga politiškai pasipelnyti suskubo ir socialdemokratai. Seimo narys Vytenis Andriukaitis, nors ir pavéluotai, tačiau pareiškė pasipiktinimą, kad sekmadienį Vilniuje įvykusi gegužės 9-osios eisena nuo Arkikatedros iki Mindaugo tilto – kaip pamestinukų. Tokius nusivylimo žodžius, pasak V.Andriukaičio, jam išsakė Antrojo pasaulinio karo veteranai, pasipirkinė, jog eisena buvo labai trumpa, o jų – veteranų niekaip nepasveikino né vienas valstybės vadovas. V.Andriukaitis beregint tuo pasinaudojo ir dar išsakė nusistebėjimą, kad Lietuvos Prezidentė Dalia Grybauskaitė nevyko į Maskvą minėti 65-ųjų karo metinių. Besiekiantis įsiteikti kairiųjų pažiūrų rinkėjams V.Andriukaitis turbūt „prarado atmintį“ ir nebeprisimine, kad Lietuva niekada nebuvó antihitlerinės koalicijos dalyvė: prieš karą ji buvo

Sovietų sajungos okupuota ir jos, kaip valstybės, iš viso nebuvó.

Dar ryžtingiau pelnytis šia proga nutarė Panevėžio rajono socialdemokratai. Panevėžio rajono mero pavedimu, mero pavaduotojo Vytauto Rapolo Gritėno vadovaujama rajono savivaldybės delegacija išvyko į Baltarusiją švesti Antrojo pasaulinio karo pergalės dieną! Maža to, tas pats „socdemas“ vicemeras paniekinamai atsiliepė apie šalies Prezidentės poziciją dėl to, kad ji nevažiavo pergalės minėti į Maskvą: jis pareiškė, kad tai – D.Grybauskaitės „pačios reikalas“. Gal socialdemokratai sugalvojo Panevėžio rajoną skelbt autonominija, vykdantia savo asmeninę užsienio politiką? Gal užmiršo, kad Lietuvos užsienio politiką formuoja šalies Prezidentas, o ne municipalinė valdžia? Formuoti vienokią ar kitokią Lietuvos valstybės užsienio politikos laikyseną néra D.Grybauskaitės, kaip teigia V.R.Gritėnas, „pačios reikala“, bet konstitucinė šalies vadovo teisė ir pareiga. Atrodo, kad socialdemokratų valdžia Panevėžio rajone peržengia bet kokias leistinas ribas, savivaliauja ir viršija savo įgaliojimus.

TS-LKD narys, Vilniaus meras Vilius Navickas, neužkirtes kelio veteranų paradui sostinėje, ne tik parodė nepagarbą buvusiems Lietuvos laisvės kovų dalyviams ir tremtiniams, bet ir sudavė skaudų smūgį partijai. Ir ne tik šiuo leidimu, bet ir viešu advokatavimu homoseksualistams. Neapsikentę tokio politiškai nekorektiško Vilniaus mero elgesio TS-LKD Vilniaus miesto Lazdynų skyriaus visuotinio susirinkimo dalyviai dauguma balsų pasiūlė V.Navickui atsistatydinti iš mero pareigų, nes „jo deklarujamos nuostatos ir poeiliai prieštarauja pagrindinėms TS-LKD partijos vertybėms“. Štai Klaipėdos mies-

to valdžia įsiklausė į visuomenės, taip pat – ir į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos prašymus neleisti tokiu veteranų parado ir motyvų draudimui atsirado. Bet ne Vilniuje...

Tačiau oficiali politika šio Lietuvai tik netektis ir nelaimės atnešusio karo pabaigos atžvilgiu buvo išlaikyta. Tai deramai atliko Prezidentė D.Grybauskaitė ir Seimo Pirmininkė Irena Degutienė. Gegužės 8 dieną Prezidentė dalyvavo Antrojo pasaulinio karo aukų pagerbimo ceremonijoje Panerių memoriale Vilniuje, kur padėjo gėlių vainikus prie Žydų genocido memorialo, Fašizmo aukų memorialo, paminklo Lietuvos vietinės rinktinės kariams ir paminklo Lenkijos armijos krajovos bei civiliams piliečiams ir tylos minute pagerbė karo aukų atminimą.

„Antrasis Pasaulinis karas pareikalavo daugiau nei 60 milijonų žmonių aukų ir paletė daugybės tautų likimus ir gyvenimus, sužlugdė jų svajones ir viltis. Šiandien privalome siekti, kad šio baisaus karo aukų žmonija niekada nepamirštų ir visa da prisiminti, jog turime ei-ti supratimo ir savitarpio pagalbos keliu, toliau puose-lėdami bendras vertės ir stiprindami santarvę“, – sakė Prezidentė.

Seimo Pirmininkė I. Degutienė pagerbė Antrojo pasaulinio karo aukų atminimą Rainiuose, Kaušenuose ir Abliingoje. Prieš atvykdama į Rainius, I.Degutienė aplankė Telšių vyskupą J.Borutą, Telšių katedroje padėjo gėlių prie vyskupų Justino Staugaičio, Vincento Borisevičiaus, Prancišaus Ramanausko kapų šventovės kriptoje. I. Degutienė taip pat padėjo gėlių prie Telšių kalėjimo, kuriami buvo kalinami Rainių kankinai, lankési Žemaičių „Alkos“ muziejuje, kur apžiūrėjo Rainių tragedijai skirtą ekspoziciją.

Ingrida VĖGELYTĖ

Dėmesio!

Gegužės 15 d. (šeštadienį) Vytauto Didžiojo universiteto salėje (S. Daukanto g. 28, Kaune) įvyks LPKTS XVII ataskaitinis-rinkiminis suvažiavimas. Delegatų registracija 8.30–10 val. Suvažiavimo pradžia – 10 val.

Prašytume delegatus nevėluoti ir atvykti su LPKTS filialų vėliavomis.

LPKTS valdyba

(atkelta iš 1 psl.)

Kaip taré, taip padaré. Dabar į muziejų moksleiviai su- guža ne tik sužinoti apie lie- tuvių rezistencinę kovą, bet ir pasiklausyti tremtinį ir par- tizanų kūrybos. Literatūros pamokas veda buvusi lietuvių kalbos mokytoja ekspertė Eugenija Sidaravičiūtė, dažnai va- dinama „vaikščiojančia enciklopedija“. Ji, ko gero, didžiausia direktoriaus pagalbininkė.

„Prisijaukinęs“ nemažai moksleivių, Gintautas Kazlauskas ėmėsi kitų projektų. Idomiausias ir turbūt sma- gausias iš jų – tarptautinis „Naktinis muziejus“. Gegužės 14 dieną moksleiviai pa- kviečiami pabendrauti su tremtiniais muziejuje arba prie buvusių partizanų bünkerių. Prie laužo praleistos valandėlės ne tik prasminges, bet ir smagios – patyriau pa- ti... Tai tik maža dalis renginių, į kuriuos direktorius pasikviečia ir Druskininkų savivaldybės moksleivius. Pama- čius Gintautą Kazlauską mo- kykloje gali suprasti – jis vėl kažką sumanė, ir vėl būsime pakvesti į kokį nors renginį... Ne kartą pagalvojau: o kam pagyvenusiam žmogui viso to reikia? Rodos, sédėtų sau ra- mai namuose, žūrėtų televizo- rių, džiaugtųsi provaikaičiu... Norėdama rasti atsakymus į iš- kilusius klausimus, paskyriau ponui Gintautui Kazlauskui pasimatymą... Taip taip, pasi- matymą... Rezistencijos ir tremties muziejuje...

Skubėjau siautėjančią žie- mos dieną (šaltis taip spaudė, kad net tvoros braškėjo) į su- sitikimą. Manės jau laukė. Muziejuje dar sukiojosi moterys (kā tik pasibaigė susirinkimas), jos, kaip ir visada, pa- siūlė puodelį arbato, kad su- šilčiau, kad pasijusčiau lais- vesné... Direktorius žinojo, ko atėjau, tik suabejojo, arver- ta apie ji rašyti – yra įdomesnių žmonių... Supratęs, kad nuo- monės nepakeisiu, nusišyp- sojo ir padavė aplanką su jo paties surinkta medžiaga apie tévą Antaną Kazlauską.

– Tai jis „kaltas“, kad ir to- kiame amžiuje negaliu nusėdėti vietoje... Jis buvo ir dabar yra didžiausias mano autoritetas...

Mintimis ponas Gintautas Kazlauskas nuklydo į savo vaikystę... Viskas prasidėjo 1941-aisiais metais, kai jam buvo šešeri. Tuomet jis su té- vu Antanu Kazlauskui, motina Naste bei mažaja sesute Laimute gyveno Tirkšliuose. Tėvas mokytojavo ir gerau už- dirbo, todėl motina tiesiog šeimininkavo namuose. Ne- nuostabu, kad prasidėjus tré- mimams inteligentiška Kazlauskų šeima buvo įtraukta į tremtinį sąrašus. Tėvui netikėtai susirgus ir atsigulius į Mažeikių ligoninę, birželio 14 dieną Nastė Kazlauskienė su mažamečiais vaikais buvo iš- trenta. Netikėtai pasiro- džius sovietų pareigūnams ir

Didžiausias autoritetas – tėvas

pasakius, kad ruoštusi ilgai kelionei, prasidėjo sumaištis: vaikai verkė, motina blaškėsi po kambarius, nežinodama, ko griebtis. Gerai, kad su so- vietais buvo ir „savas“ žmo- gus – pažiūstamas vertėjas. Jis liepė pasiūmti kiek įmanoma daugiau daiktų. Nastė išdriso pasiūmti su savimi visus dra- bužius (net ir vyro), patalynę, papuošalus bei kitus vertin- gus daiktus, vėliau padėjusius išgyventi.

Kelionė trauki- niaių gyvuliniuose vag- gnuose buvo vargi- nanti. Cia buvo daug žmonių, visų veiduo- se – nerimas, išgastis, nežinomybė... Sėdē- ti ir miegoti teko ant ryšilių. Po pirmosios kelionės dalies nelai- mingi žmonės atsi- dūrė Biskoje, Alta- jaus krašte. Cia ir prasidėjo tikrasis vargas ir mažųjų siaubas. Šaltyje išbu- vė tris dienas, du šim- tus kilometrus per kal- nus tremtiniai buvo gabėnami sunkveži- miais. Nuolat prasi- veriančios prarajos, skardžiai, siauri, sun- kiai pravažiuojami, vingiuoti keliai la- biausiai gąsdino vaikus. Lie- pos vidury buvo pasiektais tikslas – Tengos tarybinis ūkis. Tremtiniai buvo apgy- vendinti skurdžiai įrengtuose mediniuose barakuose. Vie- name mažame kambarėlyje buvo trys metalinės lovos, krosnis ir nedidelis staliukas. Kambarje buvo apgyvendin- tos trys šeimos, vienoje lovo- je turėjo tilpti visi vienos še- mos nariai...

Dėl kontrastingo klimato, sunkių gyvenimo sąlygų, ilgos ir varginančios kelionės, maisto trūkumo apsigalabai daug žmonių. Mirtis vieną po kito glemžesi silpniausiuo- sius. Nelaimė neaplenkė ir Kazlauskų – rugpjūčio 2 die- ną mirė jauniausioji – vien- rių metukų Laimutė.

Laikas bėgo, niekas ne- kreipė dėmesio į pasiligoju- siuosius ar netekusius ar netekusiosius brangiausiu žmonių... Die- notvarkė buvo griežta. Anksti ryta visi ėjo dirbtį. Daugelis dirbo ne pagal savo jėgas ar galimybes: moterys ir vaikai krito miežius, tampė rąstus, nuiminėjo derlių, vežė šiaudus. Kadangi tremtiniai atvyko vasaros vidury, pailsėti ir kažką sau užsiauginti net slapta jau buvo vėlu. Todėl tie, kuriems neužteko nor- muoto maisto, keistų viralų, patys turėjo jo prasimanyti. Laukiniai svogūnai, česnakai, netgi į žurkes panašūs starai, kurių kailius vėliau Gintautas sugarovojo parduoti, buvo vie- nintelis maistas. Pravertė ir iš namų pasiūmti daiktai: drabu-

žiai, patalynė buvo išmainyti į kiaušinius, bulves, miltus. Rengesi, kas ką turėjo, o apie batus visi tik svajojo.

Pramogos čia buvo rete- nybė, nes po sunkios darbo dienos nieko nesinorėjo. Vai- kai žaislus pasidarydavo patys: seilėmis sulipdė karvių še- riūs, pasidarydavo kamuoliu- kų, iš gyvulų sąnarių irgi ga- lima buvo ši bei tą pasigamin-

nuolat grėsė pavoju. Grįžus į Lietuvą, įtampa neatslūgo. Motinai teko ieškoti pažin- cijų, kad padarytų pasą. Tėvui, kad galėtų gyventi su šeima, teko pakeisti gyvenamają vie- tą (tuomet jis gyveno Silutė-je). Mama pasiliuko Kaune, o sūnus, apsimetęs sūnėnu, nu- vyko pas tėvą (Antanas Kazlauskas visiems sakė, kad yra viengungis, šeimos neturi).

Kai tėvas persikelė į Telšių rajoną, Vimbuitą, pas jį atskelė ir motina su sūnumi. 1948-aisiais, kai Ginta- tautas baigė 4 klasės, šeima persikraustė į Telšius. Cia 1949-aisiais motiną areštavo už pabėgimą ir pasodinto į Siaulių kalėjimą. Po trejų metų, praleistų kalėjime, ji vėl buvo ištremta, o tėvui teko keisti gyvena- mają vietą. Tėvas su sūnumi atsidūrė Rozalime. Po kiek laiko pastebėjė, kad juos sekė, vėl kėlėsi kitur – tapo klajūnais. Ginta- tautas per penkerius su puse metų pakeitė aštuonias mokyklas. Bet vieną dieną vis tiek buvo pagauti. Pa- laikę kalėjimuose,

1953-aisiais ištrémė į Ongu- daju pas motiną. Viskas pra- sidėjo iš naujo...

I gimdą Lietuvą 1957-aisiais sugrįžo tik tėvai. Ginta- tautas tuometinėje Sovietų sajunge baigė mokyklą, sukūrė šeimą. „Kūnas buvo Sibire, o dvasia – Lietuvoje“, – juoka- vo Gintautas. Tėvynės ilge- sys buvo stipresnis už gerai ap- mokamą darbą, todėl 1989-aisiais, prasidėjus Šajūdžiui, jis sugrįžo į Lietuvą. Žmogaus, iš- ugždžiusio meilę gimdajam kraštui, jau nebebuvo. Tėvas sūnus nesulaukė.

Adaptuotis Lietuvoje bu- vo nelengva: organizmas nei- giamai reagavo į pasikeitusį klimatą, prasidėjo astmos priepluliai.

Apsigyrė Druskininkuose, Gintautas pasipjuto geriau. Šajūdis paža- dino žmonių viltį pamatyti Lietuvą nepriklausomą, ska- tino nepamiršti tautos praei- ties... Skaudūs išgyvenimai, išbraukti gražiausi gyvenimo metai, tikslas – neleisti ir ki- tiems pamiršti sunkios Lietu- vos gyventojų dalios, vertė- burtis į bendrą patirtį turinčių žmonių grupes. Gintautui Kazlauskui norą imtis veiklos žadino šviesus tévo prisiminimas, jo didžiulės pastangos, kad sūnus, net ir gyvendamas svetimame krašte, nepamirš- tų tėvynės ir gimtosios kalbos. Manau, kad Antanas Kazlauskas tikrai didžiuotusi sa- vo sūnumi.

Eglė PUGAČIAUSKAITĖ, Druskininkų „Ryto“ gimnazijos moksleivė

1948-ųjų pavasaris. Lietuva

LLKS

suvažiavime

Neseniai šv. Mišiomis Šv. Mykolo Arkangelo (Igu- los) bažnyčioje pradėtas Kauno igulos karininkų ramo- veje įvyko Lietuvos laisvés ko- vos sajūdžio atskaitinis suva- žiavimas. Renginio metu buvo išrinkta nauja taryba, prezidiu- mas ir kitos LLKS valdymo struktūros. Prezidiumo pirmi- ninku vėl vieningai išrinktas autoritetingas dimisijos pul- kininkas Jonas Čeponis, šta- bo viršininku – dimisijos ma- joras Vytautas Balsys.

Suvažiavime vienbalsiai priimti pareiškimai, adresuo- ti Lietuvos Respublikos Pre- zidentei Daliai Grybauskai- tei, LR Seimo Pirmininkei Irenai Degutienei ir LR Mi- nistrui Pirmininkui Andriui Kubiliui. Vienas iš jų – „Dėl teisinio nihilizmo Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose“, kitas – „Dėl nesiliaujančio Lietuvos partizanų – Laisvės kovotojų niekinimo“.

Pirmajame pareiškime priminta, kad Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose dėl nelie- tuviškų gatvių pavadinimų kovoja jau ketverius metus, tačiau rezultatų nėra. Lentelės su nelietuviškais užrašais ne tik kad nenuimtos, bet jų vis daugėja – ignoruojami ne tik Vy- riausybės atstovo, bet ir teismų sprendimai. Šiuose kraštuose net vietovės kryptis nurodyta ne Vilnius, o Wilno.

LLKS pareiškime klausia- ma, ar teisinėje valstybėje ne- galima įvykdyti teisėtumo? Aiškiai matomas „autonomi- ninkų“ užmačios ir dvikalbys- tės grėsmė, dar labiau susiau- rinant valstybinės lietuvių kal- bos vartojimo erdvę.

LLKS suvažiavimas iš val- džios pareikalavo imtis ryž- tingų priemonių, kad minė- tuose rajonuose būtų įvykdy- tas konstitucinis teisėtumas, kad gatvių pavadinimai ir kiti viešieji užrašai būtų rašomi tik valstybine kalba, kaip ir ki- tose Lietuvos vietovėse.

Pasidžiaugta, kad LR Seimas apgynė Konstituci- nio Teismo nutartį dėl pa- vardžių rašymo asmens do- kumentuose.

Antrajame LLKS pareiš- kime konstatuojama, kad So- vietų sajunga, okupavusi Lie- tuvą, norėjo palaužti tautos tré- mima, kalėjimais bei žudy- nėmis. Vien per 1944–1945 metus Lietuvoje daugiau kaip 12 tūkstančių žmonių buvo nužudyti okupacijos kariuo- menės ir jos vietinių talkininkų. Okupantams didvyriškai pasipriešino Lietuvos parti- zanai, daugelis paaukodami gyvybę dėl tautos laisvės.

(keliamo į 5 psl.)

2010 m. gegužės 14 d.

Tremtinys

Nr. 18 (896)

5

Partizanų Motinos

Stanislovas ABROMAVIČIUS

Ona Vailionienė

Partizanų motina Ona Vailionienė. Apie 1946 metai

Ona Baliutytė gimė 1900 metais Paliūnų kaime, Veisėjų valsčiuje, Lazdijų apskrityje, dviejų dešimčių hektarų ūkyje augo tarp trijų brolių ir dviejų seserų. Amžiumi buvo antroji po Antano. Téveliai numatė, kad vyriausiajam atiteks ūkis, mergaitėms išmokės dalis, sūnus išmokys amato ar išleis į kitus ūkius. Ona mokojo visus moteriškus darbus, gražiai audė, siuvo, siuvinėjo. Teko suktis ūkio darbuose.

Antanas Vailionis, gimęs 1898 metais, turėjo tris seseris, tad žinojo, kad taps šeimos 28 hektarų ūkio savininku. Apie mokslus negalvojo, tebaigė pradinę mokyklą. Seserys viena po kitos ištekėjo, Antanas nusižūrėjo Baliučių Onutę, su geru kraiciu parsivežė į puikiai prižiūrimą ūkį. Vienas po kito jiems gimė penki vaikai: Antanas – 1923 metais, Benigna – 1924 metais, Vladas – 1925 metais, Juozas – 1928 metais, ir Julija – 1931 metais. Greitai Benigna jau padėjo Mamai – verpė, sėdosi už varstoto, audė. Kadangi Antanas turėjo likti ūkininkauti, tai po kaime baigtos pradžios mokyklos tévai Juozą išleido į Veisėjų vidurinę, Vladą – į Alytaus žemės ūkio mokyklą. Taip ir būtų nugyvenusi Valionių šeimyna, jei nebūtų Lietuvos užklupęs okupaciją, karų ir žudinių metas.

1941 metų vasarą jau pasireiškė Onos išmintis. Kai persigandę šaudymu ir riauojančių léktuvų sovietų kareivukai paniškai bėgo į Ryttus, ji nelydėjo jų piktais žodžiais, o piktuosius sudrausdavo: „Vaikeli, juk jie motinas turi, gerumo mokiusias...“ Kartą trys beūsiai „užkariautojai“ jsmuko į Vailionių namus ir paprašė pagalbos. Ona jiems davė pavalyti, kiek mokojo, raimino. Stai gą priemenėje atsirado vietinis aktyvistas: „Gal matėte tris rusus bėgančius?“ – paklausė. „Mačiau, vaikeli“, – atsakė ir parodė visai į kitą pusę. „Jie visi turi savo mama“, – tokia buvo Onos užuojaautos formulė...

Deja, sugrižę užkariautojai buvo auklėjami kitaip. Prasidėjo žudynės, prievara. Jau 1944 metų rudenį sūnus Antanas gavo šaukimą į armiją. Kol svarstė, galvojo, tarėsi, kartą kareiviai jį surado ir išvežė apmokymams prie Maskvos. Blaškési aštuoniolikmetis vaikinas, po kelių

mėnesių pabėgo iš apmokymu ir grįžo namo. Pasakojo, kad apmokymo punkte susgautus norėjusius pabėgti šauktinius čia pat, visų akiavizdoje šaudydavę, norėdami įbauginti kitus. Bet tai Antano nesustabdė. Tévo pagalba susisiekė su Pusčios miškuose kovojančiais jaunuoliai, susirando ginklų, šaudmenų. Kartais sūnus su draugais ateidavo aplankytini Motinos, raimino ją, tikėjosi, kad kova greitai baigsis.

Deja, saugumas sužinojo, kad Antanas Vailionis yra netik dezertyras, bet ir partizanas. Itaré ir tévo pagalbą, nes jau 1946 metų vasarą ji areštavo. Veisėjuose enkavedistai vyrą žauriai kankino, nieko neišgavę, surištomis rankomis išmetė per tvorą numirti. Tačiau mirti Antanui nebuvo skirta – paršliaužė namovisas sumaitotas. Ona puolė vyrui padėti, o šis, lyg nejausdamas skausmo, sakė: „Manęs daugiau gyvo nesugaus...“ Tris dienas ruošesi, gyvulius atidavé kaimynams. Susitarė išsi-skirstyti po vieną įvairiomis kryptimis: sūnūs su tévu – pas partizanus, Motina su dukterimis – pas tolimus giminaičius, net penkiolikmetė Julija – atskirai. Ji pasiėmė iš namų tik kryželį ir keletą knygų... Antanas pasivadino Paparčiu, tapo būrio vadu, Vladas – Artoju, Juozas – Bedaliu, vaikų tévas tapo Tévu.

Sodybą nugriovė, net akmenis išvežé. Kartkartėmis sugebédavo Motina, vaikai ir vyras susitikti. Šeima buvo išsiblaškiusi per kelis valsčius – partizanų gyvenimas nebuvo sėslus, mergaitės tarnavo sveitimiesiams, dirbo, vargo, net tikrujų pavardžių pasakyti negalėjo.

1948 metų rugsėjo 7 dieną Bartašiūnų ir Barčių kaimuose, prie Ilgio ežero, buvo sužeisti Vladas Vailionis-Ar-

tojas su draugu partizanu Ilgiu. Vladas dar atbėgo į Dumbliauskų kaimą, slėpēsi Margulio klojime. Šeimininkas apie tai pranešė broliui Antanui, tačiau pastarasis atėjės rado broli jau mirusį. Kūną užkasė Ilgininkų miške, tik vėliau palaidojo į Veisėjų kapines.

1950 metų birželio 24 dieną Žaliamiskaje prie Lazdiju bei Leipalingio ir Varėnos apskričių Merkinės valsčių ribos (dabar – Alytaus apskritis Varėnos rajono savivaldybė), Taikūnų kaimo rytinėje dalyje, Vilkaičio ežero šlaito bunkeryje, nepavykus prasiveržti iš apsupties, buvo sunkiai sužeistas Dainavos apygardos Šarūno rinktinės Mindaugo tévėnijos vadas Antanas Vailionis-Papartis, Špokas. Kūną atvežė į Veisėjus ir užkasė vietoje, kurią vėliau užstatė.

1951 metų vasario 6 dieną MGB kariuomenei apsupus Dainavos apygardos Šarūno rinktinės vadavietę Beistragiškės kaime, Kauno apskritije, iš gyvenimo garbingai pasitraukė šeši Šarūno rinktinės partizanai. Beržinio būrio narys Antanas Vailionis-Tėvas buvo sunkiai sužeistas ir vežamas į Alytų mirė. Palaidojimo vieta nežinoma. Šalia bunkerio duobės pastatytas ažuolinis ornamentuotas kryžius.

Motina apie sūnų ir vyro žūtį žinojo ir skausmingai išgyveno. 1951 metais ją su dukterimi Benigna išvežė į Tomską. Buvo suėmė ir Juliją, tačiau ši iš Veisėjų surinkimo punkto sugebėjo perskristi tvorą į šalto ežero vandenis. Jai kiek nuplaukus, sargybiniai susigriebė, pradėjo leisti raketas. Abi ištremtos moterys Sibire dirbo sunkius miško ruošos darbus. Iš tremties grįžo 1958 metais ir apsigyveno pas dukterį Juliją Kaune. Sulaukė gilius senatvės. Sunkiai sirgo, buvo nupjauta koja, vaikščioti negalėjo. Tačiau nepamiršo sūnų ir jų žūčių. „Ar negrižo mano vaikai, mano sūneliai?“ – klausda vo kiekvieno priėjusiojo. Amžinajį prieglobstį rado Elektrėnų kapinėse.

Julija Vailionytė gyvena Kaune, turi Laisvės kovų dalyvės statusą.

Sveikiname

85-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusių politinė kalinę ir tremtinę Valeriją ARLAUSKAITĘ-PETRAUSKIENĘ. Linkime sveikatos, ilgų gyvenimo metų, neišsenkančios energijos.

Dukterys su šeimomis

Garbingo 80-ojo jubiliejaus proga sveikiname Vitaliją MEŠKAUSKAITĘ-MISIUKIENĘ.

Iškentėjusi Sibiro šaltį ir alkį, Tėvynės ilgesį, po devynerių metų grįžai į brangią tévynę Lietuvą. Tieki tremtyje, tieki Lietuvoje buvai ir esi gyvybinga ir linksma.

Linkime puikios sveikatos, stiprybės ir Dievo palaimos.

LPKTS Jurbarko filialas ir artimieji

LPKTS Šiaulių filiala

Pastatykime paminklą Motinai

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajunga rengiasi pastatyti Kovotojų, žuvusių už Lietuvos Laisvę, Motinos paminklą Kauno buvusiose senosiose kapinėse.

Prie šio paminklo pastatymo galite prisidėti ir Jūs, Jūsų šeimų nariai, giminės, kaimynai, norim paaukoti su mājpervesdami į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos DNB NORD banko sąskaitą Nr. LT864010042501566754. AB DNB NORD bankas, Kauno skyrius, banko kodas AGBLLT2XXXX, SWIFT kodas, adresas: Laisvės al. 86, LT-44250 Kaunas.

Dėkojame paaukojusiems:

Gražinai ir Hariui Lapams bei Kanados lietuviams – 6434,39 litų,

Jadvygai Aleksevičienei – 50 litų,

Vladislavui Tiškui – 100 litų,

Zitai ir Pijui Vaškevičiams – 100 litų,

Romai Ruibavičienei – 100 litų,

Anelei Starkienei – 100 litų,

Elenai ir Vincui Bulzgiams – 200 litų.

LPKTS pirmininkas Antanas Lukša

LLKS suvažiavime

(atkelta iš 4 psl.)

Šeštojo dešimtmecio priiminimai, dienoraščiai kipiųni partizanų kovos herojiskumu. Pareiškime klausama, kaip galima ramiai traktuoti, kad jau laisvoje Lietuvoje, prisdengiant spaudos bei žodžio laisve, kartas tuo karto pasigirsta balsų, pateikiančių iškreiptą partizaninės kovos vaizdą – kovotojų dėl Lietuvos laisvės niekinimo tendenciją. Tokia tendencija praėjus metais išleista Lietuvos istorijos instituto 20 a. istorijos skyriaus mokslo darbuotojo Mindaugo Pociaus knyga „Kita mėnulio pusė...“

Sveikiname gerbiama Rimaną Jokimaitį, savo straipsniuose šiai knygai datusių atitinkamą atkirtį.

Balandžio 14 dieną „Delfi“ internetopuslapyje pateikta in-

formacija, kad lietuvių publicistas Algirdas Plukys, Rygoje pristatydamas knygą „Molotovo-Ribentropo paktas 20 amžiaus geopolitinės procesų kontekste“ pristatė ir savo leidinių „Juoda ir balta. Kurtiesa?“ Šioje knygoje jis teigia, kad okupacijos nebuvo, nes jyko rinkimai, kad tuometinis valdžios pasikeitimas buvęs legalus, rezistencijos laikotarpio partizanai buvę žudikai. Siame publicistui panašiomis kalbomis dažnai talkina ir buvęs Vilniaus vicemeras A. Paleckis.

Pareiškimo baigiamojoje dalyje Laisvės kovotojai prašo valdžios, kad būtų užkirtas kelias mūsų istorijos klastojimui, Lietuvos laisvės kovotojų niekinimui, mūsų žmonių, ypač jaunimo, sąmonės žalojimui.

Zigmas TAMAKAUSKAS

Kariuomenė paminėjo Spaudos atgavimo dieną

Gegužės 10 dieną Lietuvos krašto apsaugos ministroje paminėta Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena. Čia buvo pakviesta ir „Tremtinio“ redakcija.

Krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė pasveikino susirinkusius žiniasklaidos atstovus, kariuomenės

menė yra atvira ir neatskiriamai visuomenės dalis, galinti papasakoti visuomenei apie karį gynėjų.

Šiemet Jūrinius mazgus surišo Jungtinio štabo Jūrų operacijų karininkas kapitanas leitenantas Petras Ramanauskas. „Jūrinio mazgo“ apdovanojimas buvo įsteigtas

knygą „Kilkime...“, beje, prieš kelerius metus taip pat apdovanotas „Jūriniu mazgu“, doc. dr. Romas Batūra, Generolo Jono Žemaičio karo akademijos lektorius ir Karo istorijos centro vyr. mokslo darbuotojas pernai išleido net tris istorines knygias: „Kovų istorijos: nuo se-

Šventės akimirka

dalinių vadus, gynybos štabo bei ministerijos darbuotojus ir priminė lietuvių tautos kovą už lietuvišką žodį, knygnešių pasiaukojimą ir labiausiai ryšių su visuomenė ir visuomenės informavimo srityje pasižymėjusiems krašto apsaugos sistemos atstovams įteikė jau tradiciniai tapusius Lietuvos kariuomenės vado apdovanojimus – „Jūrinius mazgus“ bei prizus, linkėjo nebijočių pakovoti už laisvą, nepriklausomą ir nuoširdų žodį. Kariuomenės vadas generolas majoras Arvydas Pocius pasidžiaugė, kad kariuo-

2000 m. tuometinio kariuomenės vado generolo majoro Jono Kronkaičio iniciatyva. Taip iki šiol skatinami ir pagerbiami kariai, prisidedantys informuojant visuomenę apie Lietuvos kariuomenę, formuojant jos įvaizdį ir branginantis gimtają kalbą.

Karių kūrėjų kategorijoje pagerbtini kariai ir krašto apsaugos sistemos darbuotojai, savo iniciatyva paraše ir išleide knygas; tokį šiemet buvo net keturi, tarp jų: Kauno igulos štabo atsargos kapitonas Gintautas Deksnys, paraše-

niausią laiką iki XX amžiaus“, „I laisvę Baltijos kelii“ ir „Lietuvos laisvės kovų vietas. Partizanų generolas Jonas Žemaitis“. Vertingą ir kariams aktualią knygą „Karо meno istorijos. I dalis“ išleido ir Lietuvos karo akademijos prorektorius doc. dr. Valdas Rakutis.

Šventės metu koncertavo Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos choras „Kariūnas“, buvo pristatyta unikali filmuota medžiaga, supažindinanti su Lietuvos kariuomenės darbu tévynėje ir taikdariškose misijose.

Istorijos pamoka

Daugeliui mūsų Tėviškė – namai, kuriuose užaugome, – visam gyvenimui lieka šventove. Gražiausiai, kad ir murzinos, nerūpestingos vaikystės prisiminimai ir sentimentai lieka neišdildomi, lydintys mus gražiausiomis vaivorykštės spalvomis.

Mūsų namas Kiaupiškių kaime, kaip ir daugelis kitų tarpukario metais vienkiemiuose statytų namų, buvo didelis: šeši kambariai, dvi priemenės ir „gonkos“ į klėties pusę. Viduryje namo buvo didelis kaminas, į kurį galėdavome užėiti ir žiūrėti, kaip danguje plaukia debesys. Visą sodybą supo ir šakomis

glostydavo plačiašakiai klebai. Kadangi sodyba buvo ant kalniuko, tad perkūnus nereitai trenkdavo į tuos klevus. Prisimenu, užvertę galvas spoksodavome, kaip tévas lipdavo kopėčiomis, rodos, iki paties dangaus ir genédavo klevų šakas, kuriomis žaibras galėjo pasiekti ir padegti tropą. Iš šių namų istorijos prisimenu ir meilės Lietuvai pamokas. Viena išliko visam laikui.

Pabudau kiek anksciau, negu reikėjo keltis į mokyklą. Ir šiandien matau kambario kampe stovintį didelį stalą, prie kurio su tévais tilpome aštuoni vaikai. Ant stalo blo-

suojanti žibalinė lempa apšvietė ugniai užkurą ruošiančią mamą. Ji, pastebėjusi, kad mano ir brolio, su kuriuo miegodavome vienoje lovoje, akys pramerktos, pasakojo, kaip kokių penkiadesimt pirmųjų metų vasarą, mūsų namuose buvo apsistoję partizanai. Šiaip laisvės kovotojai sodyboje prieglobstį rasdavo dažnai, bet tie, kurie tą naktį miegojo pas mus, mamai buvo nežinomi, nevietiniai, nes kalbėjo ne žemaitiškai. Dėl galimo pavojaus sodyboje apsinuovojus partizanams, mama užmigti negalėjusi. Brékstant išėjo į kiemą. Prie klėties sargyboje stovintis partizanas galvos linktelėjimu pasisveikino.

(keliamo į 7 psl.)

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių

į Kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tėsinys)

Jonas Balčiūnas, g. 1927 m. (po mirties), pogr. organ. „Atžalynas“ narys, Panevėžys 1951–1954 m.

Jackus Banevičius (Bainys), g. 1891 m. (po mirties), karininkas, Vilnius, 1919–1941 m.

Petras Bistrickas, g. 1896 m. (po mirties), atsargos karininkas, policininkas, šaulys, karys, Panevėžio aps. Rozalimo valsč. 1919–1941 m., Tėvynės apsaugos rinktinės karys 1944-07–1944-10.

Juozas Butavičius, g. 1925 m., ryšininkas, Mažeikių aps. Tirkšlių valsč. Žemaičių apyg. Alkos rinktinė 1947–1948 m.

Adomas Einikis, g. 1913 m. (po mirties), sukiliomo dalyvis, partizanas, Kretingos aps. Salantų valsč. 1941-06-22–1941-06-28, 1946–1950 m.

Antanas Griškevičius, g. 1906 m. (po mirties), atsargos karininkas, tautininkas, šaulys, Ukmergės aps. Kavarsko valsč. 1929–1941 m.

Izidorius Jokubauskas, g. 1904 m. (po mirties), ryšininkas, Tauragės aps. Eržvilko valsč. Gintaro, Jogailos būriai 1944–1951 m.

Marijona Jokubauskienė-Barčaitė, g. 1902 m. (po mirties), ryšininkė, Tauragės aps. Eržvilko valsč. Gintaro, Jogailos būriai 1944–1951 m.

Uršulė Kizlaitienė-Micuitaitė, g. 1907 m., ryšininkė, Vilkaviškio aps. Alvito valsč. Tauro apyg. Vytauto rinktinė Savanorio būrys 1946–1952 m.

Jonas Laucius, g. 1905 m. (po mirties), policininkas, šaulys, Utenos aps. Leliūnų valsč. 1928–1941 m.

Elzbieta Lukošiūnaitė, g. 1925 m., rėmėja, Šiaulių aps. Kriukų valsč. 1947–1951 m.

Valerija Lukošiūnaitė, g. 1922 m. (po mirties), rėmėja, Šiaulių aps. Kriukų valsč. 1947–1951 m.

Paulina Mažeikienė-Petruskaitė, g. 1928 m., ryšininkė, Panevėžio aps. Panevėžio valsč. Vilko būrys 1945–1951 m.

Jurgis Piragis, g. 1922 m. (po mirties), partizanas, Biržų aps. Pasvalio valsč. 1944–1945 m.

Augustinas Povilaitis, g. 1900 m. (po mirties), valstybės saugumo departamento direktorius, Kaunas,

1934–1940 m.

Alfonsas Sakalauskas, g. 1916 m. (po mirties), policininkas, Alytaus aps. Daugų valsč. 1939–1940 m.

Vilgelmas (Vilius) Skeberdis, g. 1907 m. (po mirties), šaulys, Biržų aps. Paberžės k. 1934–1941 m.

Motiejus Skliutas, g. 1909 m. (po mirties), partizanas, Alytaus aps. Daugų valsč. Žaibo būrys 1944–1945 m.

Kazys Skučas, g. 1894 m. (po mirties), vidaus reikalų ministras, Kaunas, 1939–1940 m.

Justina Sūdžienė-Juškevičiūtė, g. 1901 m. (po mirties), rėmėja, Kretingos aps. Platelių valsč. 1946–1947 m.

Anicetas Šadauskas (Šadauskas), g. 1907 m. (po mirties), sukiliomo dalyvis, Mažeikių, 1941-06-22–1941-06-28.

Vladas Alfonsas Šiuparis, g. 1942 m., pogr. spaudos platintojas, pasipr. akcijų dalyvis, Vilnius, 1984–1990 m.

Zigmas Švenčionis, g. 1925 m., ryšininkas, Trakų aps. Žaslių valsč. Didžiosios Kovos apyg. 1944–1946 m.

Adolfas Tamašauskas, g. 1909 m. (po mirties), sukiliomo dalyvis, Pakruojo aps. Rozalimo mstl. 1941-06-22–1941-06-28.

Aleksandras Vitas, g. 1906 m. (po mirties), šaulys, tautininkas, Zarasų aps. Antalieptės valsč. 1927–1941 m.

Jonas Vitkauskas, g. 1927 m., rėmėjas, pogr. organ. LLA narys, Kaunas, 1944–1947 m.

Bronė Vitkauskienė-Liutkevičiūtė, g. 1927 m. (po mirties), ryšininkė, Šiaulių aps. Radviliškio valsč. Priskėlimo apyg. Maironio rinktinė Ryto būrys 1945–1949 m.

Jonas Zabulis, g. 1924 m. (po mirties), ryšininkas, Utenos aps. Vyžuonų valsč. Vytauto apyg. Jono Bartašiaus būrys 1948–1950 m.

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siūsti adresu: Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: "Pretendentai į kario savanorio ar laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje".

2010 m. gegužės 14 d.

Istorijos pamoka

(atkelta iš 6 psl.)

Nužvelgė geruoju kiemą, gėlynus. Paskui žiūrėdamas į iš nakties ruko išnyrantį mišką kalbėjo: „Tokia gražiai vasara, kaip gražiai žydi gėlės. Néra gražesnės šalies pasaulyje už Lietuvą. Taip norėtusi gyventi, mylēti ši nuostabu žemės lopinėlį – Lietuva vadinamą, bet ši vasara mums galbūt jau paskutinė. Liūdna, kad kitą vasa-

rą, pražydus gélėms, manęs nebebus.“ Mamai paklausus kiek jam metų, atsakė – dvi-dešimt... Daugiau jis ir su juo buvę partizanai nebeapsilankė. Pastarųjų likimą galima tik nuspėti.

Mamai šis jaunas partizanas liko šviesiausiu Nežinomo partizano simboliu. Man subtilus ir įtaigus mamos pasakojimas liko istorijos pamoka, kurios tiesų ne-

galėjo, negali ir negalės paneigtis niekas. Istorijos pamokos sovietinėje mokykloje, kurioje norėta iš mūsų „iškepti“ sovietinius piliečius, likdavo tik melagin-gomis ir bereikšmėmis valionėmis, o kostiumuotų sovietinių klapčiukų diti-rambai iš aukštų tribūnų virsavo medžiaga anekdotų kūrybai, atsimušdavo kaip žirniai į sieną, nes aš girdėjau mamos istorijos pamoką.

Stasys BURBA

Skelbimai

Gegužės 15 d. (šeštadienį) minėsime Kalniškės mūšio 65-iasias metines. **11 val. šv. Mišios Simno bažnyčioje.** **13 val. Kalniškės mūšio** vietoje minėjimas „Teskamba žygio dainos milžinkapių šaly“.

10 val. nuo Lazdijų savivaldybės aikštės išvyksta autobusas Lazdijai-Simnas.

Kviečiame dalyvauti.

Gegužės 15 dieną (šeštadienį) Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejus kviečia į renginį „Nakties muziejas“, skirtą Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienai. Renkamės Pramogų aikštėje, kur nuo **20 val.** galima bus aplankytai muziejų ir susipažinti su jo ekspozicija. **20.30 val.** eisime prie Mergelės akių memorialo. **21 val.** prie memorialo uždegssime žvakucių, padésime gėlių. **21.30 val.** prie partizanų laužo skambės Laisvės kovotojų dainos. Dalyvaus Druskininkų mokyklų meniniai kolektivai ir buvusių tremtinių chorai. Vaišinsimės partizaniška arbata. Renginiui pasibaigus, šviečiant fakelams, organizuotai eisime iki autobusų stoties.

Gegužės 16 d. (sekmadienį) Šilalės rajone bus šventinami paminklai partizanams, žuvusiems už Tėvynės laisvę: **9.30 val.** Jukubaičių kaime, Šilalės kaimiškoje seniūnijoje, prie Dambrauskų sodybos. **10.30 val.** Kreivių kaime, Šilalės kaimiškoje seniūnijoje, prie buvusių Jansevičiaus sodybos. **12 val. šv. Mišias** Šilalės Šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčioje aukos monsinjoras Alfonsas Svarinskas. Po šv. Mišių minėjimas prie paminklo Šilalės krašto partizanams J. Basanavičiaus gatvėje.

9 val. nuo Šilalės kultūros centro į paminklų šventinimo vietas išvažiuos autobusas.

Nuoširdžiai laukiame Jūsų.

Gegužės 16 d. (sekmadienį) 11 val. Radviliškio kultūros rūmuose–chorų festivalis „Skambėti daina tremtinių“, skirtas Lietuvos Respublikos Neprikalusomybės atkūrimo 20-mečiui bei Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienai paminėti.

Dalyvaus buvusių politinių kalinių ir tremtinių chorai iš Radviliškio, Kėdainių, Mažeikių ir Šiaulių. Festivalio svečias – Radviliškio garbės pilietis, tremtinio sūnus, operos solistas Vytautas Juozapaitis ir jo mokytojas Juozas Taunys.

Gegužės 17 d. (pirmadienį) 16 val. LGRTC Tuskulėnų rūmų parko memorialinio komplekso konferencijų salėje (Žirmūnų g. 1F, Vilnius) bus atidaryta paroda „*Kelias į laisvę*“, skirta Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienai paminėti.

Maloniai kviečiame dalyvauti.

Gegužės 17 d. (pirmadienį) 14 val. Seimo parodų galerijoje įvyks pirmojo Lietuvos laisvės armijos Žemaitijos štabo sunaikinimo 65-ųjų metinių ir Lietuvos laisvės armijos karių ir rėmėjų sajungos atkūrimo 5-ųjų metinių minėjimas.

Kreiptis tel. (8 5) 239 6561.

Gegužės 22 d. (šeštadienį) Panevėžio rajone, Berčiūnuose, įvyks buvusių Krasnojarsko krašto Partizansko rajono tremtinių susitikimas. **12 val. šv. Mišios Berčiūnų bažnyčioje.** Po jų – vakaronė.

Teirautis mob. 8 682 52 418. Maloniai kviečiame dalyvauti.

SL289

Leidėjas LPKTS

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Tremtinys

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3340. Užs. Nr. **Kaina 1,75 Lt**

Redakcija paslieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

ILSEKITĖS RAMYBEJE

Nijolė Gedeikytė-Jonlienė

1939–2010

Gimė Džiaugėnų k., Šilalės r., Tauragės aps., ūkininkų šeimoje. 1951 m. šeima buvo ištremta į Krasnojarsko kr. Nazarovo r. Zernosovchozai Nr. 2. Į Lietuvą grįžo 1956 m., apsigyveno Tauragėje, dirbo valsstybiniai remonto ceche buhaltere, vėliau – Laidojimo namų vedėja. Buvo aktyvi visuomenininkė, LPKTS Tauragės filialo narė, pasiaukojamai dirbo „Carite“.

Palaidota senosiose Tauragės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vyra, dukterę šeimas, artimuosius. **LPKTS Tauragės filialas**

Pranė Bandzinienė

1915–2010

Gimė Platkepurių k., Gaurės valsč., Tauragės rajone. Su vyru Antanu augino dyvliką vaikų. 1947–1948 m. abu ištiko į partizanų gretas, kovojo Kęstučio apyg. Rolando, Eimūčio būriuose, vėliau Antano vadovaujaname Lelijos būryje. 1950 m. abu buvo sužeisti ir suimti: Pranė nuteista 10 metų lagerio, kalėjo Mordovijoje, vyras kankintas ir sušaudytas. Į Lietuvą Pranė grįžo 1956 m., apsigyveno savo ūkyje Zaltriškių k., Gaurės valsčiuje. Dirbo kolūkyje.

Palaidojuosi beveik visus savo vaikus Amžinojo poilsio atgulė Gaurės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame sūnų, dukteris bei visus artimuosius. **LPKTS Tauragės filialas**

Bronė Jogėlaitė-Pelenienė

1926–2010

Gimė Kliukų k., Šilalės rajone. 1951 m. jos mama, du brolių ir seserį ištremė į Krasnojarsko kr. Nazarovo r. Seizo kaimą. 1952 m. Bronė su seserimi buvo ištremta į Tomską. Vėliau nuvyko pas ištremtus kitus šeimos narius. Tremtyje ištakėjo už Juozo Pelenio. Į Lietuvą grįžo 1958 m., apsigyveno Skaudvilėje, Tauragės rajone. Įsidarbino mokykloje sandėlininke. Buvo LPKTS Tauragės filialo narė.

Palaidota Skaudvilės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame broli, seserį bei gimines.

LPKTS Tauragės filialas

Mykolas Skapas

1922–2010

Gimė Avižienių k., Žemaitkiemio valsč., Ukmergės rajone. 1948 m. su mama ir broliu ištremtas į Igarką. Tremtyje vedė. Dirbo lentpjūvėje. 1960 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Ūkmergėje, užaugino sūnų ir dukterį. Palaidotas Ukmergės kapinėse.

LPKTS Tauragės filialas

Eugenija Vaitkutė

1927–2010

Augo šešių vaikų šeimoje. 1948 m. ištremta į Buriatių-Mongolią, Zaigrajevo r., Vierchniajų Arakorką-Novoiljinską, dirbo miško, geležinkelio, remonto darbus. 1958 m. grįžo, apsigyveno Gargžduose, dirbo vaikų darželyje, skalbykloje.

Palaidota Kulių kapinėse.

Liūdi sesuo Stefanija, krikšto dukterė Eugenija ir dukterė Adelė su šeimomis.

Birželio 12 d. dainų ir poezijos šventėje „Leiskit į Tėvynę“ dalyvaujančių chorų vadovų prašome skubiai užpildyti paraiškas ir išsiųsti adresu: Telšių rajono savivaldybės Kultūros centri, Respublikos g. 18/Katedros a. 1, LT-87333 Telšiai, arba el.paštu: telsiukc@gmail.com. Informacija tel. (8 444) 68 996.